

РЕАЛИЗАЦИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ НА
УРОКАХ УКРАИНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В 9-11 КЛАССАХ
(СТАТЬЯ ВТОРАЯ)

В статье исследуются теоретические основы реализации интерактивных технологий обучения на уроках украинской литературы в старшей школе на основе анализа опыта работы учителей-словесников по означенной проблеме.

Ключевые слова: игровое проектирование, интерактивные технологии ситуативного моделирования, технологии отработки дискуссионных вопросов.

Oleksiy Manuykin

THE REALIZATION OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES STUDIES AT
THE UKRAINIAN LITERATURE'S LESSONS IN 9-11 CLASSES
(THE SECOND ARTICLE)

The theoretical principles for the realisation of interactive technologies studies in the Ukrainian literature's lessons at senior school are investigated in the article. It's based on the analysis of the language and literature teachers' work's experience from this problem.

Keywords: meaning of interactive studies, modern classification of interactive technologies studies, playing projecting, interactive technologies of situation's modeling, technologies of discussion questions processing.

Стаття надійшла до редакції – 13.11.2011 р.

Прийнята до друку – 6.12.2011 р.

УДК 821.161.2.

НАДІЯ ДРЕВАЛЬ

УРОК ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ В 9 КЛАСІ

Тема: Михайло Драй-Хмара: поет-земляк із «п'ятірного грона».

Мета: сприяти популяризації імені та творів поета-земляка, вчити вдумливо читати його поезії, аналізувати основні ідеї, висловлювати власну думку про доробок поета-земляка; виховувати шанобливе ставлення до митця рідного краю.

Обладнання: Портрет Михайла Драй-Хмари, тексти його поезій, фотоматеріали.

Люблю слова, що повнодзвонні,
Як мед, пахучі та п'янкі,
Слова, що вглибині бездонній
Пролежали глухзі віки...
Михайло Драй-Хмара

Перебіг уроку:

I. Визначення емоційної готовності учнів до уроку.

II. Вступне слово вчителя.

М. П. Драй-Хмара – один із тих славних синів Черкащини, пам'ять про яких тривалий час незаслужено викорінювалася, а потім поступово відроджувалась якось несміливо. Тавро «ворога народу» не давало його імені піднятися на небосхилі рідного письменства. І ось ім'я поета, його твори повернулися до нас із напівзабуття.

Отож сьогодні на уроці ми й відкриємо для себе творчу спадщину поета. Запишемо план уроку.

1. Біографічні дані про М. Драй-Хмару.

2. Автобіографічні твори митця.

3. Тематичне багатство лірики поета.

4. Значення творчого доробку поета-земляка.

III. Бесіда.

1. Як ви розумієте, діти, епіграф уроку?

2. Які художні засоби використав поет, щоб передати свої почуття?

3. Як зовнішність поета допомагає глибше відчутти почуття людини патріота? (Учитель показує портрет)

4. Які ваші очікування від сьогоднішнього уроку? (Учні записують їх на окремих аркушах).

Підсумок етапу уроку.

Учитель: Пропоную вивчення біографії поета провести у вигляді прес-конференції. Прошу дослідників життя і творчості М. Драй-Хмари зайняти місце за столом, а учнів-"представників ЗМІ" підготуватися до інтерв'ю.

1-й учень: Починаємо прес-конференцію, присвячену життю і творчості нашого земляка, відомого поета М.П. Драй-Хмари. Слово має голова ювілейної комісії.

2-й учень: Дякую. Вельмишановне товариство, дозвольте всіх присутніх привітати із нашим спільним святом і запросити до цікавої розмови. Хочемо відзначити, що ми, члени ювілейної комісії, серйозно

готувалися до зустрічі з вами і сподіваємося, що наша робота буде плідною та результативною.

1-й представник ЗМІ (Кореспондент шкільної газети «Перерва +»): Хотілося б почути відомості про родовід поета і його біографічні дані.

1-й учень: Народився М.П. Драй – Хмара 10 жовтня 1889 року в селі Малі Канівці Золотоніського повіту (тепер – Чорнобаївського району) в родині заможного селянина з данім козацьким корінням. У п'ятирічному віці Михайлик утратив матір.

2-й представник ЗМІ (Журналіст студії «Чорнобай-новини»): То хто ж займався вихованням дітей та дбав про їхню освіту?

2-й учень: Дякую. Дуже слушне запитання. В сім'ї Панаса Драя виховувалося четверо дітей: три сестри і братик. Найстарша з них, Ганна, вийшла заміж у своєму селі й жила неподалік батьківської оселі. Єлизавета пішла в монастир, стала черницею і проживала в Києві. Часто приїжджала в гості. Марія і Михалик росли дітьми цікавими, батько бачив їх потяг до навчання і зробив усе, щоб вивчити Марію та Михайлика. Він продав майже всю землю. У селі з гордістю говорили: «Драй продав усю землю, щоб дітей вивчити.» Марія стала вчителькою і працювала в Києві (демонструється фото родини Драйів). Але найбільших висот досяг Михайло.

Пізніше, після революції, місцева влада визнала Панаса Драя куркулем. Розкуркулили. Забрали хату. І в 1928 році Михайло Панасович забрав свого батька в Київ.

3-й представник ЗМІ (Журналіст газети «Світлий Шлях»): То де ж навчався майбутній поет?

3-й учень: Навчався Михайло у Золотоноші. Там здобув початкову освіту, а потім 4 класи Черкаської гімназії, далі – навчався в Колегії Павла Галагана – одній з найкращих гімназій в Україні. Там він опанував під час навчання французьку, німецьку, латинську, грецьку мови (цитуються уривки вірша «Черкаси»). 1910 рік мав для Драй-Хмари подвійну радість. Він вступив на історико-філологічний факультет Київського університету і познайомився з Ніною Петрівною Длугопільською, з якою одружився 1914 року. Успіхи в навчанні були такими зримими, що по його закінченні в 1915 році Михайла залишили на кафедрі слов'янознавства. Коли розпочалася світова війна, університет було евакуйовано до Саратова. А Драй-Хмару відрядили до Петербурзького університету, де він працював під керівництвом відомих мовознавців О. Шахматова, Бодуена де Куртене. У травні 1917

року Драй-Хмара повертається до культурної та освітньої роботи, читає лекції на учительських курсах у різних містах України. Він зробив великий внесок у розвиток наукових досліджень, літературознавство, освіту.

4-й представник ЗМІ (Кореспондент літературної студії Чорнобаївської гімназії): У чому ж трагізм долі поета?

4-й учень: Вперше Драй-Хмару було заарештовано в 1933 році, його було звинувачень в приналежності до контрреволюційної організації. 1936 р. – другий арешт. Його було безпідставно засуджено до п'яти років заслання в північно-східні табори. Кількамісячна подорож на Далекий Схід виснажила поета: їхав у переповненому смердючому вагоні, без теплого одягу. На страшній Колимі Драй-Хмару перекидали із табору в табір. І в кожному з них залишав часточку свого каторжного життя. Там же й загинув поет у 1938 році. Його було повністю реабілітовано в 1989 році.

5-й представник ЗМІ (Кореспондент районної газети «Наше слово»): Чи відоме вам ім'я Оксана Михайлівна Ашер?

5-й учень: О.М. Ашер – це дочка М.П. Драй – Хмари, яка тепер проживає у США. Вона надсилає школярам статті про батькову творчість, спогади про нього, книги творів різних років, видань, які виходили за кордоном.

1-й учень: Дозвольте підбити підсумки нашої роботи.

2-й учень: Ми вдячні всім присутнім за великий інтерес до постаті талановитого митця. Вивчайте літературну спадщину Михайла Драй-Хмари – джерело любові до рідної землі.

Учитель: Від засідання прес-конференції переходимо до роботи секцій, які вивчали творчість поета.

Виступи учнів з результатами групової роботи.

1-ша група, яка готувала питання про автобіографічні риси в поезіях М.Драй-Хмари.

Спікер:

Михайлик рано залишився без мами, проте спогади про неї з дитинства проніс через усе життя.

(Учень читає поезію «Мати», робить короткий коментар)

Відгадайте, з яких поезій ці рядки:

1. Нехай минулий утриває час –

Ніколи не забуду я Черкас

І дому на горі я не забуду,

де вчився, де гімназія була.
(«Черкаси», 1928)

2. Бреду обніжками й житами,
Кругом волошки, дикий мак,
А гони вбік – біжить ланами, переливається байрак.
Не диха вітер.
Сонце – в плечі
По межах, де збуяв пирій.
Стрибають коники й щечече десь жайворонок угорі.
(«Бреду обніжками й житами», 1920)

Спікер

У 1926 році вийшла перша (і, до речі, єдина) збірка поезій М.Драй-Хмари «Проростень». Він, як і інші неокласики, відстоював принципи вічності, гармонії, добра, справедливості, скорботи.

(Робота із словником літературознавчих термінів)

Учні читають і аналізують поезії, використовуючи картки.

– «Лебеді»

– «Я світ увесь сприймаю оком»

IV. Перегляд ілюстрацій до творів М. Драй-Хмари, коментарі до них.

V. Підсумок уроку.

а) «Мікрофон»: підбийте підсумки усього уроку.

1) Чи сподобалась вам творчість М. Драй-Хмари? Чим саме?

2) Чи оправдалися ваші очікування на уроці?

б) Оцінювання роботи учнів на уроці.

VI. Домашнє завдання.

Написати твір-роздум «Моя маленька Батьківщина.»

Стаття надійшла до редакції – 13.11.2011 р.

Прийнята до друку – 6.12.2011 р.